

Дело C-790/19**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

24 октомври 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Curtea de Apel Braşov (Румъния)

Дата на акта за преюдициално запитване:

14 октомври 2019 г.

Подсъдими:

LG

МН

Други страни в производството:

Parchetul de pe lângă Tribunalul Braşov

Agenția Națională de Administrare Fiscală, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Braşov

Предмет на главното производство

Протест на Parchetul de pe lângă Tribunalul Braşov (прокуратурата при Окръжен съд Брашов, наричана по-нататък „прокуратурата“), жалба на подсъдимия LG и граждански иск на Agenția Națională de Administrare Fiscală, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Braşov (Национална агенция за данъчна администрация, Областна генерална дирекция на публичните финанси Брашов, Румъния, наричана по-нататък: „данъчната администрация“) срещу присъдата от 15 ноември 2018 г., постановена от Tribunalul Braşov (Окръжен съд Брашов, наричан по-нататък „Окръжният съд“).

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Искане за тълкуване на член 1, параграф 3, буква а) от Директива 2015/849, отправено на основание член 267 ДФЕС

Преюдициален въпрос

Трябва ли посоченият текст да се тълкува в смисъл, че лицето, което осъществява изпълнителното деяние на състава на престъплението изпиране на пари, винаги е различно от лицето, което извършва предикатното престъпление (предходното престъпление, от което са получени парите — предмет на изпирането на пари)?

Релевантни разпоредби на правото на Съюза

Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 година за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризъм, член 1, параграф 1 и параграф 2, букви а)—г).

Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията, член 1, параграфи 1 и 2 и параграф 3, букви а)—г)

Релевантни национални разпоредби и съдебна практика

Член 29 от *Lege nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor* (Закон № 656/2002 за предотвратяване и наказване на изпирането на пари), публикуван в *Monitorul Oficial al României*, част I, № 904 от 12 декември 2002 г., съответно изменен и допълнен,

Към момента на извършване на деянието текстът на член 29, параграф 1 гласи следното:

„Следните деяния съставляват престъплението изпиране на пари и се наказват с лишаване от свобода от 3 до 12 години:

- a) преобразуването или прехвърлянето на имущество със знанието, че това имущество произхожда от извършването на престъпления, за да бъде укрит или прикрит незаконният произход на това имущество или да се помогне на извършителя на престъплението, от което е придобито имуществото, да избегне наказателното преследване в досъдебната и съдебната фаза или изпълнението на наказанието,
- b) укриването или прикриването на действителното естество, източника, местонахождението, разположението, движението, правата по отношение на

или собствеността върху имущество със знанието, че това имущество е придобито чрез престъпление,

с) придобиването, владението или ползването на имущество със знанието, че това имущество е придобито чрез престъпление“.

Решение № 418 от 19 юни 2018 г. на Curtea Constituțională (румънски Конституционен съд, наричан по-нататък „Конституционният съд“) във връзка с възражение за противоконституционност на разпоредбите на член 29, параграф 1, буква с) от Закон № 656/2002 за предотвратяване и наказване на изпирането на пари, както и въвеждането на мерки за предотвратяване и борба с тероризма, в тълкуването, дадено с Решение № 16 от 8 юни 2016 г. на Înalță Curte de Casație și Justiție (Върховен касационен съд, Румъния, наричан по-нататък „Върховният касационен съд“) за постановяване на предварително решение за изясняване на правни въпроси, свързани с престъплението изпиране на пари.

Lege nr. 129/2019 din 11 iulie 2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (Закон № 129/2019 от 11 юли 2019 г. за предотвратяване и борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и за изменението и допълнението на нормативни актове, публикувано в Monitorul Oficial al României, част I, № 589 от 19 юли 2019 г.) (закон, който не е бил публикуван към датата на сезиране на Съда с преюдициалното запитване).

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 В първоинстанционното производство Окръжният съд постановява срещу подсъдимия LG осъдителна присъда, с която му налага наказание лишаване от свобода за срок от 1 година и 9 месеца, като отлага под условие изпълнението на наказанието съгласно членове 81 и сл. от предходния Наказателен кодекс (по-благоприятен за подсъдимия наказателен закон), за престъплението изпиране на пари, предвидено в член 29, параграф 1, буква а) от Закон № 656/2002, в приложение на член 41, параграф 2 от предходния Наказателен кодекс, за извършването на изпълнителното деяние 80 пъти. Посоченият съд също разпорежда прекратяване на наказателното производство за престъплението данъчна измама по отношение на подсъдимия LG, тъй като последният е поправил вредите. По отношение на подсъдимата МН, първоинстанционният съд постановява оправдателна присъда, тъй като не е доказано, че ѝ е било известно, че подсъдимият е изпратил средства, получени от данъчна измама.
- 2 Първоинстанционният съд приема, че подсъдимият LG, в качеството си на управител, е извършил престъплението данъчна измама и получените пари от това престъпление също са били изпрани от него. Така в периода 2009 — 2013 г. подсъдимият LG не е вписвал в счетоводните отчети на дружеството SC Vinalcool Brașov SA данъчните документи, които представляват

доказателство за получаването на приходи от дружествата Medofta SRL и Reproflex SRL за наемане на търговски помещения. За да поддържа, по отношение на представителите на Medofta S. R. L. и Reproflex S. R. L., представата, че се извършват законни търговски сделки, подсъдимият LG иска от тях да плащат паричните суми, дължими на Vinalcool Braşov SA, по сметка на дружеството Arta Romana SRL, притежавано от подсъдимата МН, съжителстваща с подсъдимия, използвайки договор за прехвърляне на вземане, сключен между подсъдимия, Vinalcool Braşov SA и Arta Romana S. R. L. Получената обща сума възлиза на 512 301,15 румънски леи (RON) и подсъдимият LG я придобива чрез подсъдимата МН, като средствата са получени в брой или от банкомат от двамата посъдими. По-специално, подсъдимият LG е извършил изпирането на средствата, придобити от осъществяването, също от него, на състава на престъплението данъчна измама — предикатното престъпление.

- 3 Прокуратурата, подсъдимият и гражданският ищец — данъчната администрация, съответно протестират и обжалват тази присъда пред запитващата юрисдикция. Впоследствие подсъдимият оттегля жалбата си.
- 4 Прокуратурата протестира присъдата в частност поради неоснователност на оправдателната присъда на подсъдимата МН.
- 5 Гражданският ищец оспорва присъдата, тъй като с нея частично се отхвърлят претенциите му по гражданския иск.

Тъй като счита за необходимо тълкуването на някои разпоредби на Директива 2015/849, а не установява съдебна практика в тази област, запитващата юрисдикция, Curtea de Apel Braşov (Апелативен съд Брашов, Румъния, наричан по-нататък „Апелативният съд“) поставя служебно пред страните въпроса за отправяне на преюдициално запитване до Съда.

Основни доводи на страните в главното производство

- 6 Прокуратурата се противопоставя на сезирането на Съда, тъй като според нея не са изпълнени изискванията на член 267 ДФЕС, но и защото посочената директива не е транспонирана в румънския правен ред, въпреки че срокът за транспониране е изтекъл през 2017 г., а деянията са били извършени преди приемането на тази директива. Тя счита, че Директивата отговаря на критериите за прилагане на доктрината за „acte clair“, както е утвърдена от Съда на Европейския съюз, и че е налице приемственост по отношение на приетите на равнището на Съюза нормативни актове, тъй като съдържанието по същество е едно и също.
- 7 Подсъдимите са съгласни да се отправи преюдициално запитване до Съда.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 8 Действащата директива, както и отменените директиви, определят по сходен начин изпирането на пари във всеки от алтернативните способи за извършването му и националната правна уредба е транспонирала почти по идентичен начин разпоредбите относно дефинирането на деянията, като различията във връзка със съставомерността, противоправността и отговорността за престъплението са ирелевантни. Запитващата юрисдикция обаче констатира противоречие между тълкуванията на вътрешната правна уредба, тъй като съдебната практика предлага различни разрешения. Всъщност евентуалните разрешения в спора по главното производство са диаметрално противоположни в зависимост от това дали се счита за изпълнена или не съществената характеристика за съставомерност на престъплението.
- 9 Според запитващата юрисдикция извършителят на престъплението изпиране на пари в каквато и да е форма не може да е идентичен с извършителя на предикатното престъпление.
- 10 Апелативният съд се позовава по-специално на две решения на Върховния касационен съд: решение № 147/2011, в което се постановява, че „извършителят на двете престъпления не може да бъде едно и също лице“, и решение № 836/2013, в което има произнасяне само по формата, посочена в член 23, параграф 1, буква с) от Закон № 656/2002, в смисъл че „участникът в основното престъпление не може да бъде извършител на престъплението изпиране на пари“, тъй като „би бил нарушен принципът ne bis in idem“. В този смисъл, тоест в смисъл, че е изключена възможността извършителят на престъплението изпиране на пари да е същото лице като извършителя на предикатното престъпление, могат да бъдат посочени и други решения на Върховния касационен съд, както и на други национални съдилища.
- 11 От друга страна, Върховният касационен съд се е произнесъл по тези законови разпоредби с решение № 16/2016, в което е допуснал искането за изясняване на някои правни въпроси и е постановил по-конкретно, че извършителят на престъплението изпиране на пари може да бъде извършител и на престъплението, от което е придобито имуществото. В мотивите на това решение Върховният касационен съд уточнява, че: „[р]азпоредбите на член 29, параграф 1 от Закон № 656/2002, които дефинират престъплението изпиране на пари, посочват знанието за произхода на имуществото [...], условие, което е изпълнено в хипотезата, при която дадено лице има или качеството на извършител на престъплението изпиране на пари или качеството на извършител на престъплението, от което е придобито имуществото“.
- 12 По отношение на тези законови разпоредби се е произнесъл и Конституционният съд с решение № 418/2018, в което се констатира, че разпоредбите на член 29, параграф 1, буква с) от Закон № 656/2002, както са

тълкувани в решение № 16/2016 на Върховния касационен съд, са противоконституционни по отношение на извършителя на престъплението. Така „извършителят [...] на основното престъпление [...] не може да бъде извършител на престъплението изпиране на пари“. Изразът „със знанието, че това имущество е придобито чрез престъпление“, който присъства в наказателноправната разпоредба, изключва от кръга на извършителите лицата, участвали в извършването на престъплението, от което е придобито имуществото.

- 13 Закон № 656/2002, в повторно обнародваната му редакция, с последващите изменения и допълнения, транспонира в националното законодателство, съгласно посоченото в края му, разпоредбите на Директива 2005/60.
- 14 Както текстът на Директивата (в която и да е от последващите форми), така и текстът на националния закон, съдържат условието „със знанието, че това имущество е получено чрез престъпна дейност или чрез акт на участие в такава дейност“, който запитващата юрисдикция анализира от семантична, граматическа и телеологична гледна точка и стига до заключението, че не е възможна идентичност на извършителя за тези две нарушения.
- 15 Запитващата юрисдикция — Апелативният съд, се позовава и на текста на Директивата на английски език и след това прави паралел между системата на common law и романо-германската правна система, позовавайки се на италианския, испанския и нидерландския наказателен кодекс, както и на текстовете в доктрината.
- 16 Тази юрисдикция счита, че в случая доктрината за „acte clair“ не намира приложение, тъй като както доктрината, така и съдебната практика предлагат различни разрешения по този въпрос.
- 17 Макар Румъния да не е транспонирала Директива 2015/849 до изтичането на определения срок, а едва със Закон № 129 от 11 юли 2019 г., приет след акта от 25 юни 2019 г., с който е решено да се отправи преюдициално запитване до Съда, запитващата юрисдикция счита, че въпросът следва да бъде отнесен до Съда по отношение на този нормативен акт, още повече че не съществуват разлики във връзка с разпоредбите на член 1, с който се дефинира изпирането на пари.